

JAK NAPISAĆ WŁASNY PROGRAM
NAUCZANIA
PROGRAM AUTORSKI, EKSPERYMENT
PEDAGOGICZNY,
INNOWACJA

dr Tomasz Grad 2022

DEFINICJA

- ◉ **Program nauczania** - opis sposobu realizacji celów i zadań ustalonych w podstawie programowej lub innych zadań wspomagających realizację tych celów. Program nauczania może obejmować wszystkie przedmioty związane z edukacją realizowaną w szkole odpowiedniego typu i szczebla, ale może również dotyczyć tylko jednego przedmiotu kształcenia.

EKSPERYMENT PEDAGOGICZNY

◉ Eksperyment

pedagogiczny (łac. *experimentum* - doświadczenie, badanie) - metoda badań pedagogicznych oparta głównie na technice obserwacji (przy czym nie każda obserwacja jest eksperymentem, za to każdy eksperyment ma związek z obserwacją, sam będąc od niej bardziej złożony,

DEF. WG TADEUSZA PILCHA

- ◉ *Eksperyment pedagogiczny to taka metoda badawcza, która bada określony wycinek rzeczywistości pobudzając go do zmian.*
- ◉ *Zmiany te dotyczą zachodzących w tej rzeczywistości wychowawczej procesów wychowawczych i dokonują się pod wpływem nowych czynników, które są do tej rzeczywistości wprowadzane w trakcie badań.*
- ◉ *Następuje również obserwacja tych zmian w eksperymencie pedagogicznym.*

DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA SZKOŁY

- ◉ Zgodnie z definicją innowacja pedagogiczna, **to każde nowatorskie rozwiązanie programowe, organizacyjne lub metodyczne, mające na celu poprawę jakości pracy szkoły.**
- ◉ Podstawowym wymogiem stawianym innowacjom jest potwierdzenie, że gwarantują realizację zadań szkoły określonych w prawie oświatowym, w szczególności podstawy programowej.
- ◉ Nowa podstawa programowa wyznacza „Warunki i sposób jej realizacji”. Obecnie jest to wymóg stawiany szkole, dotychczas warunki były jedynie „zalecane”.

STAN PRAWNY OBECNIE

Wszystkie kroki dotyczące wdrażania innowacji w szkołach zostały wg nowej ustawy bardzo uproszczone:

- ◉ zniesiono bowiem konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu
- ◉ zniesiono wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej.
- ◉ W praktyce oznacza to, że szkoła **samodzielnie podejmuje decyzję**, jakie innowacje będzie realizowała.

PODSTAWY PRAWNE

- ◉ **Art. 22a. sys. oświaty**
Dopuszczenie do użytku programu wychowania lub nauczania
- ◉ 1. Nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi przedszkola lub szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na **dany etap edukacyjny**.
- ◉ 2. W przypadku innej formy wychowania przedszkolnego nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi przedszkola lub szkoły podstawowej **program wychowania przedszkolnego**.
- ◉ 3. W przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkoły artystycznej, nauczyciel lub zespół nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w danym zawodzie przedstawia dyrektorowi szkoły program nauczania tego zawodu.
W przypadku szkoły artystycznej nauczyciel lub zespół nauczycieli prowadzących dane zajęcia edukacyjne artystyczne przedstawia dyrektorowi **szkoły program nauczania danych zajęć edukacyjnych artystycznych**.

- ◉ 4. Program wychowania przedszkolnego i programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3, mogą obejmować treści nauczania wykraczające poza zakres treści nauczania ustalonych w podstawie programowej **wychowania przedszkolnego**, treści nauczania ustalonych dla danych **zajęć edukacyjnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego** albo treści nauczania ustalonych w formie efektów kształcenia **dla danego zawodu** w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego albo podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa artystycznego.
- ◉ 5. Program wychowania przedszkolnego i programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3, **powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, dla których są przeznaczone.**

- ◉ 6. Dyrektor przedszkola lub szkoły, **po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej**, dopuszcza do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, danej innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole przedstawiony przez nauczyciela lub zespół nauczycieli odpowiednio program wychowania przedszkolnego lub programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3.

- ◉ 7. Dopuszczone do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, danej innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3, **stanowią odpowiednio zestaw programów** wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania

- ◉ Dyrektor przedszkola lub **szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów** wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania **całości odpowiednio podstawy programowej** wychowania przedszkolnego lub podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe - także podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego albo podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego, w których kształci szkoła.

- Przepisów ust. 1-7 nie stosuje się do indywidualnych programów opracowywanych dla uczniów, o których mowa w art. 1 *zadania systemu oświaty* pkt 6 ustawy - Prawo oświatowe, (**dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym,**) oraz do indywidualnych programów nauki opracowywanych dla uczniów, o których mowa w art. 115 *indywidualny program lub tok nauki* ustawy - Prawo oświatowe

- ◉ Obecnie funkcjonuje wiele programów nauczania opracowanych przez różne wydawnictwa edukacyjne, a wyboru konkretnego dokonuje nauczyciel uczący danego przedmiotu.
- ◉ Integralną częścią wybranego programu nauczania jest, z reguły, dostosowany do niego **zestaw podręczników**.
- ◉ Zestaw programów nauczania obowiązujący w danej szkole w danym roku szkolnym, **zatwierdza dyrektor szkoły**.

PROCEDURA DOPUSZCZANIA I ZATWIERDZANIA PROGRAMU

1. Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły program nauczania (wniosek).
2. Dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, doradcy metodycznego, konsultanta lub zespołu o zaproponowanym przez nauczyciela programie nauczania (fakultatywnie).
3. Dyrektor szkoły zasięga opinii rady pedagogicznej (np. Uchwała RP) (obligatoryjnie)
4. Dyrektor szkoły dopuszcza do użytku program w swojej szkole.

Ważne: tylko programy wychowania przedszkolnego, nauczania ogólnego, nauczania dla zawodu lub dla profilu przechodzą powyższą procedurę (programy pisane na poszczególne etapy edukacyjne), **natomiast programy kół zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych, czy dodatkowych, np. przygotowujących do egzaminu czy sprawdzianu nie wchodzi w rozporządzenie i wpis do szkolnego zestawu programów.**

- ◉ **Art. 22aa. 1.** Nauczyciel może zdecydować o realizacji programu nauczania:
- ◉ 1) z zastosowaniem podręcznika, materiału edukacyjnego lub materiału ćwiczeniowego lub
- ◉ 2) bez zastosowania podręcznika lub materiałów, o których mowa w pkt 1.

PROGRAM NAUCZANIA

- może obejmować treści nauczania wykraczające poza zakres treści nauczania ustalone w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony (art. 22a ust. 5 ustawy o systemie oświaty).

ZMIANA PROGRAMU

- ◉ Może się zdarzyć sytuacja, że stosowany dotychczas program nauczania z różnych względów nie odpowiada obecnie na aktualne potrzeby uczniów danej klasy.
- ◉ W takiej sytuacji jeśli nauczyciel będzie miał argumenty przemawiające za zmianą programu, to może on wystąpić do dyrektora z wnioskiem o zmianę programu, proponując jednocześnie nowy program.
- ◉ Należy jednak dokładnie rozważyć taki zamiar, bowiem powinno dążyć się do stabilności w nauczaniu

KONSEKWENCJE ZMIANY PROGRAMU NAUCZANIA

- ◉ Zmiana programu może spowodować kaskadowo konieczność:
- ◉ dokonania **zmiany wymagań edukacyjnych**, bowiem zgodnie z :
- ◉ art. 44b ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie oświaty nauczyciel jest zobowiązany do sformułowania wymagań edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych (dodatkowych) zajęć edukacyjnych,
- ◉ dostosować ocenianie do zmienionych wymagań (art. 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty),
- ◉ poinformowania uczniów i rodziców o dokonanych obydwu zmianach (art. 44b ust. 8 ustawy o systemie oświaty).

JAK NAPISAĆ PROGRAM AUTORSKI, INNOWACYJNY LUB WPROWADZIĆ MODYFIKACJE PROGRAMOWE?

◉ ETAPY OPRACOWYWANIA MODYFIKACJI PROGRAMOWEJ:

1. Diagnoza umiejętności, możliwości i potrzeb uczniów, wyników nauczania, uwzględnienie własnych zainteresowań, możliwości, posiadanego doświadczenia pedagogicznego, ewentualnych sukcesów z poprzednimi rocznikami i wreszcie warunków materialnych szkoły i jej bazy lokalowej.

- ◉ Na podstawie przeprowadzonej diagnozy projektujemy co chcemy zmienić i tu musimy przewidzieć co to da uczniom, rodzicom, szkole.
- ◉ Nie naruszamy ram obowiązującego programu nauczania, bazujemy na podstawie programowej, dokonujemy zmian w programie już istniejącym.

2. Wybór programu autorskiego, innowacyjnego względnie modyfikacji programowej oraz nadanie mu tytułu.
3. Ustalenie celów głównych wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego oraz celów szczegółowych (poznawczych, kształcących, wychowawczych) adekwatnych dla danego programu autorskiego i danego typu lub typów edukacji.
4. Ustalenie sposobu, czasu i miejsca realizacji (np. program będzie realizowany raz w miesiącu w ramach edukacji polonistycznej, dwa razy w miesiącu w ramach edukacji środowiskowej czy plastycznej, dla całej podstawy programowej przedmiotu, w ramach tygodniowego rozkładu zajęć przedmiotowych. Mogą to być zajęcia popołudniowe, które będą kontynuacją zajęć w klasie w zależności od rodzaju programu, a miejscem realizacji może być: klasa szkolna, biblioteka szkolna, miejska, sala komputerowa, zakład fotograficzny czy też dom kultury).

5. Dostosowanie form, środków i metod pracy dydaktycznej w aspekcie rozwijania aktywności twórczej uczniów.
- ⦿ Mamy tu swobodę w wyborze sprzętu, środków dydaktycznych, możemy wykorzystać podręczniki, które nie są dopuszczone do użytku szkolnego, a naszym zdaniem są wartościowe ze względu na zawarte w nich treści

6. Wyodrębnienie zadań dla nauczyciela, rodziców, uczniów.

7. Podział zagadnień i treści na bloki tematyczne i konkretne tematy zajęć.

8. Ustalenie oczekiwanych rezultatów u uczniów.

- ⦿ Tutaj ustalamy co uczeń potrafi zrobić po zrealizowaniu danego programu, jakie korzyści przyniesie dany program.

EWALUACJA PROGRAMU

9. Wybranie sposobów ewaluacji programu autorskiego względnie jego modyfikacji z zamiarem przekonania się w jakim stopniu zamierzone cele są osiągane, czy proponowane formy i metody aktywności są skuteczne:
- a) ewaluacja wewnętrzna - nauczyciel sam testuje uczniów,
 - b) ewaluacja zewnętrzna - udział naszych uczniów w konkursach szkolnych, kontrolujemy czy wyniki naszej klasy są lepsze od innych równorzędnych klas np. w konkursie ortograficznym czy z zakresu ekologii, języka lub innego przedmiotu

- ◉ W wyniku ewaluacji nauczyciel powinien otrzymać informację zwrotną niezbędną do oceny merytorycznej programu autorskiego, innowacyjnego względnie modyfikacji programowej oraz konieczności ich modyfikowania i sterowania nimi.
- ◉ Decyzje mogą dotyczyć kontynuacji, zamknięcia bądź modyfikacji istniejącego programu albo zaplanowania i ewentualnego rozpoczęcia jakiegoś nowego programu.
- ◉ Bez względu na charakter danej decyzji ewaluacja dostarczy na pewno użytecznej informacji, gdy jest oparta na zrozumieniu natury procesu podejmowania decyzji edukacyjnych.

- ◉ Ewaluacja może więc mieć charakter:
 - **kształtujący**, gdy koncentrujemy się na poprawianiu, ulepszaniu podjętego zadania,
 - **sumujący**, gdy ograniczamy się do oceny jakości działania już wykonanego.
- ◉ Autor programu ewaluacją może również objąć rodziców poprzez opracowanie, skierowanie do rodziców i analizę ankiet ewaluacyjnych, może również eksperymentując przeprowadzać badanie jakości swej pracy związanej z pomiarem osiągnięć szkolnych uczniów i samoewaluację własnego postępowania dydaktycznego.

- ◉ Przedmiotem ewaluacji należy uczynić wyniki końcowe, jakie osiągną uczniowie w zakresie postaw, umiejętności i wiadomości, proces nauczania, atmosferę w klasie
- ◉ Wykorzystując wyniki badań modyfikuje swoją działalność i program pracy dydaktycznej

STRUKTURA PROGRAMU NAUCZANIA

- ◉ Ogólna charakterystyka programu- koncepcja, zadania, zasady realizacji
- ◉ Cele kształcenia i wychowania
- ◉ Materiał nauczania- treści nauczania wraz z odniesieniem do wymagań z podstawy programowej
- ◉ Obudowa dydaktyczna- podręczniki, zeszyty ćwiczeń, zestawy zadań, testy, wskazówki autora
- ◉ Procedury osiągania celów - opis metod, form i środków dydaktycznych, zasady dostosowania treści i wymagań, wskazówki do pracy z uczniem zdolnym i z trudnościami, zasady indywidualizacji pracy.

- ◉ Zakładane osiągnięcia ucznia- na zakończenie danego etapu w zakresie wiedzy i umiejętności
- ◉ Propozycje kryteriów ocen i metod sprawdzania osiągnięć uczniów - formy, kryteria, sposoby ewaluacji)
- ◉ Ewaluacja programu
- ◉ Baza i kwalifikacje(opis warunków niezbędnych do realizacji programu)
- ◉ Bibliografia
- ◉ Na początku lub na końcu- krótka informacja o autorze

EKSPERYMENT PEDAGOGICZNY

- ◉ **Ustawa Prawo oświatowe -Art. 45.**
- ◉ Szkoła lub placówka może realizować eksperyment pedagogiczny, który polega na modyfikacji istniejących lub wdrożeniu nowych działań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu nowatorskich rozwiązań programowych, organizacyjnych, metodycznych lub wychowawczych, w ramach których są modyfikowane warunki, organizacja zajęć edukacyjnych lub zakres treści nauczania, w szczególności określone w art. 14 ust. 1 pkt 3-5.

CZYLI

- ⊙ W zakresie zatrudniania nauczycieli z określonymi kwalifikacjami
- ⊙ W zakresie realizacji programów nauczania uwzględniających podstawy programowe
- ⊙ W zakresie realizacji ramowych planów nauczania;
- ⊙ W zakresie realizacji zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów,

- ◉ Celem eksperymentu pedagogicznego realizowanego w szkole lub placówce jest **rozwijanie kompetencji i wiedzy uczniów oraz nauczycieli.**
- ◉ Eksperyment pedagogiczny jest przeprowadzany pod opieką podmiotu w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4-6, 7 i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwanego dalej "jednostką naukową", a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego - pod opieką jednostki naukowej właściwej dla danego zawodu.

WAŻNE

- ⊙ Eksperyment pedagogiczny realizowany w szkole lub placówce **nie może** prowadzić do zmiany typu szkoły lub rodzaju placówki.
- ⊙ Eksperyment pedagogiczny realizowany w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe **nie może** polegać na nauczaniu zawodu określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego w innym typie szkoły niż typ szkoły wskazany w tych klasyfikacjach.

- ◉ Eksperyment pedagogiczny **nie może** naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w niniejszej ustawie, ustawie o systemie oświaty oraz ustawie o finansowaniu zadań oświatowych, a także w zakresie uzyskania wiadomości i umiejętności niezbędnych do ukończenia danego typu szkoły oraz warunków i sposobu przeprowadzania egzaminów, określonych w odrębnych przepisach.
- ◉ Postępowanie rekrutacyjne do szkół, placówek lub oddziałów, w których jest przeprowadzany eksperyment pedagogiczny, odbywa się na podstawie przepisów ustawy.
- ◉ Minister, udzielając zgody, o której mowa w ust. 8, **może** także wyrazić zgodę na inne zasady postępowania rekrutacyjnego.

- ◉ Eksperyment pedagogiczny może obejmować całą szkołę lub placówkę, oddział, grupę lub wybrane zajęcia edukacyjne.
- ◉ Prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce wymaga **zgody ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej - ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.**
- ◉ Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania wyraża zgodę na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego, po uzyskaniu **pozytywnej opinii ministra właściwego dla zawodu,** a w przypadku zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego - ministra, który ze względu na zakres działu administracji rządowej, którym kieruje, jest właściwy dla zawodu, którego dotyczy wniosek, o którym mowa w ust. 9.

- ◉ Minister, o którym mowa wcześniej, może wydać opinię **pozytywną, negatywną albo pozytywną pod warunkiem wprowadzenia we wniosku zmian wskazanych przez tego ministra.**
- ◉ Dyrektor szkoły lub placówki, na podstawie **uchwały rady pedagogicznej i po uzyskaniu opinii rady rodziców**, występuje do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej - do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z wnioskiem o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce, **w terminie do dnia 31 marca roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny**, w którym jest planowane rozpoczęcie tego eksperymentu.

- ◉ Wniosek, o którym mowa, składa się za pośrednictwem **kuratora oświaty**, a w przypadku szkoły artystycznej - za pośrednictwem specjalistycznej jednostki nadzoru, którzy dołączają swoją opinię.

- ◉ Wniosek, o którym mowa określa:
 1. cel,
 2. założenia,
 3. czas trwania
 4. sposób realizacji eksperymentu pedagogicznego,
 5. w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego - także **uzasadnienie potrzeby prowadzenia kształcenia w danym zawodzie.**

DO WNIOSKU DOŁĄCZA SIĘ

- ◉ **opinię jednostki naukowej** dotyczącą założeń eksperymentu pedagogicznego wraz ze **zgoda** tej jednostki na sprawowanie opieki nad przebiegiem eksperymentu;
- ◉ **zgode rady pedagogicznej** wyrażoną w uchwale,
- ◉ **opinię rady szkoły lub placówki**
- ◉ **opinię rady rodziców**

W PRZYPADKU EKSPERYMENTU PEDAGOGICZNEGO DOTYCZĄCEGO ZAWODU NIEOKREŚLONEGO W KLASYFIKACJI ZAWODÓW SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO ALBO KLASYFIKACJI ZAWODÓW SZKOLNICTWA ARTYSTYCZNEGO, DOŁĄCZA SIĘ DODATKOWO:

- ◉ podstawę programową kształcenia w zawodzie,
- ◉ program nauczania zawodu,
- ◉ tygodniowy lub semestralny rozkład zajęć,
- ◉ pozytywną opinię wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie
- ◉ pozytywną opinię dotyczącą zawartości merytorycznej programu nauczania zawodu wydaną przez: jednostkę naukową właściwą dla zawodu oraz organizację pracodawców, samorząd gospodarczy
- ◉ harmonogram realizacji eksperymentu pedagogicznego oraz informację o niezbędnych warunkach prowadzenia eksperymentu, w tym warunkach lokalowych, finansowych, wyposażeniu oraz kadrze,
- ◉ przykładowe zestawy zadań egzaminacyjnych - w **przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.**

ORGAN PROWADZĄCY

- ◉ Jeżeli planowany eksperyment pedagogiczny wymaga przyznania szkole lub placówce dodatkowych środków budżetowych, do wniosku dołącza się **pisemną zgodę organu prowadzącego szkołę lub placówkę na finansowanie planowanych działań.**

PO REALIZACJI EKSPERYMENTU

- ◉ Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej eksperyment pedagogiczny przekazuje organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny, **nie później niż do dnia 30 września**, sprawozdanie z realizacji eksperymentu w poprzednim roku szkolnym, zawierające **wyniki i wnioski (ująć w planie nadzoru)** z przeprowadzonego przez dyrektora szkoły lub placówki nadzoru pedagogicznego w zakresie realizowanego eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego - także informację o realizacji harmonogramu,
- ◉ Do sprawozdania dołącza się **opinię jednostki naukowej** sprawującej opiekę nad przebiegiem eksperymentu pedagogicznego.

- Dyrektor szkoły lub placówki prowadzącej eksperyment pedagogiczny przekazuje bezpośrednio po jego zakończeniu ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkoły artystycznej - ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, **sprawozdanie zawierające wnioski z przeprowadzonego eksperymentu pedagogicznego**, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego - także wnioski dotyczące potrzeby wprowadzenia tego zawodu do tej klasyfikacji.
- Do sprawozdania dołącza się **opinię jednostki naukowej**, która sprawuje opiekę nad przebiegiem eksperymentu pedagogicznego, a w przypadku eksperymentu pedagogicznego dotyczącego zawodu nieokreślonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego albo klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego - także opinię organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego lub innej organizacji gospodarczej, stowarzyszenia lub samorządu zawodowego, pracodawcy, właściwych dla danego zawodu.

- ◉ Sprawozdanie, składa się za pośrednictwem kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej - za pośrednictwem specjalistycznej jednostki nadzoru, którzy dołączają swoją opinię
- ◉ Sprawozdanie, o którym mowa dyrektor szkoły lub placówki przekazuje także **organowi prowadzącemu** oraz **organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny**

PRZYKŁADY EKSPERYMENTÓW

- **Począwszy od 1 września 2017r. do 31 sierpnia 2023r. w Szkole Podstawowej Nr 6 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7 w Szczecinie w klasach siódmych i ósmych jest realizowany eksperyment pedagogiczny pn.: „Być jak Kopernik - kształcenie przez odkrywanie”.**
- Eksperyment ten polega na wprowadzeniu w klasach VII i VIII nowatorskich rozwiązań organizacyjnych, programowych i metodycznych w zakresie nauczania matematyki i fizyki, biologii i chemii oraz na wprowadzeniu programu wychowawczego dla klas objętych eksperymentem, opartego m.in. na działaniach prowadzących do rozwijania postaw prospołecznych i obywatelskich u uczniów.

- ◉ Opiekę naukową nad tym eksperymentem pedagogicznym prowadzą:
- ◉ Wydział Fizyki oraz Matematyki i Nauk Informacyjnych Politechniki Warszawskiej w zakresie nauczania matematyki i fizyki w klasach matematycznych;
- ◉ Pomorski Uniwersytet Medyczny w zakresie nauczania biologii i chemii w klasach przyrodniczych;
- ◉ Jednocześnie Minister Edukacji Narodowej wyraził zgodę na inne zasady postępowania rekrutacyjnego niż określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017r., poz. 59).

- ◉ **W okresie od 1 września 2020r. do 31 sierpnia 2025r.** w grupach wychowawczych wchodzących w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach realizowany jest eksperyment pedagogiczny pn. „Osobno, ale Razem”.
- ◉ Głównym celem tego eksperymentu jest dostosowanie warunków organizacji kształcenia specjalnego uczniów/wychowanków normie intelektualnej (ze współistniejącymi niepełnosprawnościami) i uczniów/wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (ze współistniejącymi innymi niepełnosprawnościami) do ich realnych potrzeb i możliwości psychofizycznych i intelektualnych z uwzględnieniem kontekstu funkcjonowania społecznego.

- ◉ Rozwiązania te polegają na zorganizowaniu wspólnych grup wychowawczych dla wychowanków w normie intelektualnej (ze współistniejącymi niepełnosprawnościami) i uczniów/ wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (ze współistniejącymi innymi niepełnosprawnościami) oraz wspólnym uczęszczaniu ww. uczniów/wychowanków na zajęcia kół zainteresowań, zajęcia logopedyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz zajęcia rewalidacyjne.
- ◉ Opiekę naukową nad tym eksperymentem pedagogicznym prowadzi Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego

- ◉ Oddziaływanie Teorii Ograniczeń (TOC) w procesie kształcenia matematycznego na wybrane kompetencje uczniów klas trzecich
- ◉ Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 21 im. Henryka Sienkiewicza ul. Reymonta 18a, 44-103 Gliwice

"PRZYSZŁOŚĆ W MOICH RĘKACH"

- ⦿ Eksperyment pedagogiczny "Przyszłość w moich rękach" jest nowatorskim rozwiązaniem modyfikującym warunki, organizację zajęć edukacyjnych i zakres treści nauczania.
- ⦿ Będzie przeprowadzony w Zespole Szkół nr 10 za zgodą Ministra Edukacji Narodowej.

- ◉ Fundamentalnym założeniem tego eksperymentu jest współpraca z Wydziałem Inżynierii Biomedycznej Politechniki Śląskiej.
- ◉ Dzięki tej współpracy uczniowie będą mogli uczestniczyć w zajęciach organizowanych na terenie Politechniki Śląskiej, korzystając z laboratoriów i sal wykładowych przeznaczonych dla studentów Wydziału Inżynierii Biomedycznej, a ponadto w pełni wykorzystać dobrze wyposażone pracownie szkoły do wykonywania wielu interesujących doświadczeń, pomiarów, a także znacznie rozszerzać treści nauczania wykraczające poza podstawę programową.

- ◉ Eksperyment pedagogiczny "Przyszłość w moich rękach" skierowany jest głównie do uczniów klas drugich VII Liceum Ogólnokształcącego.
- ◉ Będzie realizowany jako nadobowiązkowe zajęcia edukacyjne, na które zgodę wyrażają rodzice.
- ◉ Ma obejmować uczniów, którzy poszerzając i pogłębiając swoją wiedzę z fizyki chcą przygotować się do studiów przyrodniczych, technicznych czy matematycznych.
- ◉ Z oferty mogą skorzystać uczniowie, którzy uczą się fizyki na poziomie rozszerzonym jak i tacy, którzy z różnych przyczyn nie mogli wybrać tego przedmiotu na poziomie rozszerzonym, a jednak planują wykorzystywać wiedzę fizyczną w przyszłych studiach i pracy.
- ◉ Eksperyment ten może być także szczególnie interesujący dla uczniów, którzy chcą kontynuować naukę na Akademii Medycznej, ze względu na ściśle związaną z medycyną tematykę zajęć zaproponowaną przez Wydział Inżynierii Biomedycznej Politechniki Śląskiej.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

dr Tomasz Grad

RODN „WOM” w Katowicach

Tel:32 2582209 w 208

Mail: tg@womkat.edu.pl

SCENARIUSZ LEKCJI WYCHOWAWCZEJ

Ćwiczenie 1

- ◉ Temat zajęć wychowawczych - zachowania agresywne w klasie
- ◉ Proszę przygotować scenariusz zajęć wychowawczych w zaproponowanej tematyce dla wybranej klasy/grupy wiekowej(proszę ją określić)
- ◉ Czas trwania zajęć 45 min
- ◉ Proszę określić szczegółowe cele zajęć
- ◉ Proszę opisać zakres informacji wprowadzającej do tematu
- ◉ Proszę wskazać formę i metodę/y pracy na lekcji
- ◉ Proszę wymienić ew. środki dydaktyczne
- ◉ Proszę wymienić co najmniej dwie podstawy prawne odnoszące się do wybranej tematyki
- ◉ Proszę szczegółowo opisać przebieg zajęć w rozbiciu na ew. etapy/zadania ze wskazaniem zastosowanych metod i środków
- ◉ Proszę opisać zakończenie podsumowujące zajęcia odnoszące się do założonych celów szczegółowych zajęć.
- ◉ Czas realizacji ćwiczenia w czasie bieżącym 1,5 godziny
- ◉ Omówienie po ćwiczeniu
- ◉ **Nie wysyłamy na maila(dokończenie będzie na kolejnych zajęciach) i wtedy będzie konieczność przesłania scenariusza**

AKTYWIZOWANIE UCZNIA ? KORZYŚCI AKTYWIZACJI W PROCESIE KSZTAŁCENIA.

- ⊙ Aktywność komunikacyjna nauczyciela i uczniów.
- ⊙ Uczeń:
 - słucha
 - zadaje pytania
 - odp.na pytania
 - przeszkadza
 - rysuje
 - śpiewa
 - rozmawia

- ◉ Nauczyciel:
 - zadaje pytania
 - wydaje polecenia
 - słucha
 - odp.na pytania uczniów
 - przekazuje wiadomości

- ◉ 2/3 czasu komunikuje nauczyciel
- ◉ 1/3 czasu mówią uczniowie
- ◉ Modele komunikowania transmisyjnego i interakcyjnego.
- ◉ Proces kształcenia jako proces komunikowania.
- ◉ Elementy procesu komunikowania

DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA

- ◉ Ustawa prawo oświatowe;

Art.1, ust. 18 - kształtowanie

u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia **innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych;**

ZMIANY

Wszystkie kroki dotyczące wdrażania innowacji w szkołach zostały wg nowej ustawy bardzo uproszczone:

- ⊙ **zniesiono bowiem konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu oraz**
- ⊙ **zniesiono wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej.**
- ⊙ **W praktyce oznacza to, że szkoła samodzielnie podejmuje decyzję, jakie innowacje będzie realizowała.**

- ◉ Nowe regulacje prawne dotyczące działalności innowacyjnej szkoły przeniesiono na poziom ustawy, tj. ustawy *Prawo oświatowe*.
- ◉ Akcentuje się w niej, że działalność innowacyjna szkoły jest integralnym elementem działalności szkoły/placówki, a poprzez zniesienie wymogów formalnych, warunkujących według dotychczas obowiązujących przepisów, realizację innowacji, ma wyzwolić kreatywność uczniów i nauczycieli.
- ◉ Nie określono w niej czasu zgłoszenia ani rodzaju formularza. Tę dokumentację można opracować wg własnego pomysłu lub zmodyfikować poprzednie formularze

- ◉ **Działalność innowacyjna jest integralnym elementem pracy szkoły. Niezbędne jest uregulowanie sposobu wdrożenia działań innowacyjnych i ich dokumentację.**
- ◉ **Rada pedagogiczna podejmuje decyzję w jaki sposób będzie ją realizowała oraz jak ją będzie dokumentowała.** Dobrze jest uregulować zarządzeniem, procedurą, zapisem w protokole (pełna dowolność) sposób wdrożenia działań innowacyjnych i ich dokumentację

- ◉ Pamiętajmy także, że innowacje wymagające dodatkowych środków finansowych muszą być uzgodnione z organem prowadzącym, jak każde działanie wykraczające poza plan finansowy.
- ◉ **KN -Art. 29. 1.** Organ prowadzący szkołę obowiązany jest zapewnić szkole podstawowe warunki do realizacji przez nauczyciela zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
- ◉ **2. Nauczycielowi** przysługuje wyposażenie jego stanowiska pracy, umożliwiające realizację dydaktyczno-wychowawczego programu nauczania.
- ◉ Przepisy nie określają także, czy nauczyciele uczestniczący w innowacji nadal mają wyrażać na to zgodę?

PRZYKŁADOWA KARTA INFORMACYJNA

ZAŁĄCZNIK DO PROCEDURY WPROWADZANIA INNOWACJI
PEDAGOGICZNEJ Z DNIA

KARTA INNOWACJI PEDAGOGICZNEJ

- ◉ Tytuł innowacji:
.....
- ◉ Objęci uczniowie:
.....
- ◉ Czas trwania (w latach):
.....
- ◉ Rodzaj innowacji: programowa, metodyczna, organizacyjna*
- ◉ Innowacja będzie wdrażana na zajęciach lekcyjnych (jaki przedmiot)/pozaekcyjnych.
- ◉ Cele innowacji:
.....
- ◉ Efekty innowacji:
.....

PRZYKŁAD INNOWACJI SPOŁECZNY RATOWNIK

- ◉ Pomysł wpisuje się w aktualne potrzeby związane z sytuacją pandemiczną oraz kondycją i możliwościami służby zdrowia.
- ◉ Innowacja polega na wprowadzeniu dodatkowych zajęć dla np. uczniów ostatnich klas (7-8) w wymiarze 1 godz. tygodniowo w systemie pracy on-line (z możliwością realizacji stacjonarnie) w zakresie postępowania z ludźmi potrzebującymi pomocy.

- ⦿ Innowacja zakłada cykl szkoleń, filmów, pokazów, interwencji oraz prezentacji zachowań (w systemie pracy on-line), których celem jest uczulenie młodych ludzi na potrzeby otoczenia społecznego oraz przygotowanie ich do niesienia pomocy w różnych sytuacjach.
- ⦿ Innowacja kończy się egzaminem i nadaniem certyfikatu „ Społeczny Ratownik”

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Tomasz Grad

MODEL KOMUNIKOWANIA TRANSMISYJNEGO I INTERAKCYJNEGO

- ◉ Model interakcyjny zakłada, że uczymy się poprzez interakcję społeczną.
- ◉ Nauczyciel jest projektantem. Projektuje problemy do rozwiązania, które uczniowie rozwiązują.
- ◉ Model transmisyjny to nauczyciel przekazuje informacje, fakty, wiadomości

MODEL INTERAKCYJNY

- ◉ Komunikaty interakcyjne:
 1. Kontakt wzrokowy - regulacja rozmowy - zainteresowanie, nawiązanie, podtrzymanie komunikacji; zmiany wielkości źrenic - uwaga wzrokowa
 2. Relacje przestrzenne - odzwierciedlenie relacji w strukturuwaniu przestrzeni ,dystanse personalne
- ◉ dystans interakcji:
 - strefa intymna (do 0,5 m)
 - strefa osobista (do 1,2 m) strefa społeczna (do 3,5 m)
 - strefa publiczna (do 7,5 m i więcej).
- 3. Dotyk - aktywny, pasywny, wzajemny - bliskość, dotyk zinstytucjonalizowany, zrytualizowany

MODEL TRANSMISYJNY

- ⦿ koncentruje się na transmisyjności procesu i wskazuje na słowa, idee, emocje, które są przekazywane w jego trakcie
- ⦿ można powiedzieć wszystko, nie mówiąc nic

CECHY INDYWIDUALNE UCZNIA: STYLE UCZENIA SIĘ WG D. KOLBA, INTELIGENCJE WIELORAKIE WG GARDNERA, PREFERENCJE SENSORYCZNE

- ⊙ Platon powiedział kiedyś, że „wiedza nabyta pod przymusem nie trzyma się głowy”.
- ⊙ Nie jest tajemnicą, że uczniowie w szkole mają obowiązek uczenia się. Czy sam ten fakt sprawia, że uczą się gorzej? Na to pytanie trudno udzielić jednoznacznej odpowiedzi, a nawet jeśli by się udało - niewiele można z tym zrobić.
- ⊙ Jak zatem sprawić, by wiedza bardziej „trzymała się naszych głów”?

STYL UCZENIA SIĘ

- ◉ Jednym ze sposobów jest dostosowanie przekazu wiedzy do indywidualnych stylów uczenia się.
- ◉ Styl uczenia się jest to sposób, w jaki najlepiej zapamiętujemy nowe informacje czy uczymy się nowych umiejętności.
- ◉ W zależności od preferencji poszczególnych zmysłów, możemy połączyć społeczeństwo w grupy wzrokowców, słuchowców czy kinestetyków

- ◉ Style uczenia się opierają się na założeniu, że każdy z nas na swój sposób odbiera informacje płynące ze świata i w indywidualny sposób je przetwarza.
- ◉ To dlatego uczymy się w różny sposób. Idąc dalej wielu specjalistów jest zdania, że znając swój styl uczenia się, można zwiększać efektywność nauki, wpływać na szybkość przyswajania wiedzy.

- ◉ Koncepcja stylów uczenia się, dzieląca ludzi na wzrokowców, słuchowców, czuciowców i kinestetyków opiera się na założeniu, że jednostki różnią się między sobą pod względem tego, który kanał zmysłowy jest najskuteczniejszy.
- ◉ Od tego z kolei, jaki narząd zmysłu preferujemy - wzrok, słuch, dotyk, smak, węch - zależy, do jakiej grupy należymy

- ◉ Warto zaznaczyć, że nie występują czyste style uczenia się - w większości przypadków jest to kombinacja typów.
- ◉ Styl uczenia się nie są zdolnością, a preferowanym sposobem nauki.
- ◉ Ucząc się zgodnie ze stylem preferowanym przez mózg, można zwiększyć szanse na przyswajanie wiedzy. Istnieją na to sposoby.

STYLE UCZENIA SIĘ - O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ?

- ◉ Aby uczyć się efektywnie, warto zadbać o dobrą atmosferę. Aby ją stworzyć, dobrze jest wykorzystać wiedzę o preferencjach zmysłowych.
- ◉ I tak kinestetyka w dobry nastrój wprowadzi poprzedzająca naukę aktywność fizyczna, słuchowca - posłuchanie muzyki, a wzrokowca - uporządkowane biurko.

WZROK I SŁUCH

- ◉ Styl uczenia się zależy od zmysłów, dzięki którym informacja jest odbierana i przekazywana do struktur mózgowych. Przy uczeniu się najważniejszą rolę pełni wzrok, słuch i zmysł kinestetyczny.
- ◉ **Zmysł wzrokowy** odbiera to, co widzi dana osoba. Można go również opisać jako sposób, w jaki mózg tworzy wyobrażenie podczas snu lub myślenia.
- ◉ **Zmysł słuchu** można opisać jako proces słuchania, ale również sposób, w jaki słyszymy swój wewnętrzny głos wtedy, kiedy nie słychać wypowiedzianych słów.

- ◉ **Zmysł Kinestetyczny** informuje nas o położeniu naszego ciała w przestrzeni. Odbiera bodźce związane z uciskiem, rozciągnięciem, ustawieniem i ruchem.
- ◉ Ważne jest to, że nie ma lepszego czy gorszego stylu.
- ◉ Każdy z nich ma swoje zalety, ale i ograniczenia a najbardziej efektywnym będzie ten, który najlepiej odpowiada naszym predyspozycjom.
- ◉ Warto więc spróbować pracy z technikami z różnych stylów, by wybrać coś odpowiedniego dla siebie.

TYPY UCZĄCYCH SIĘ

- ⊙ Preferencje sensoryczne pomagają przewidzieć zachowanie ludzi.
- ⊙ WZROKOWCY:
 - lubią demonstracje lub pokazy,
 - lubią wykresy i tabele,
 - lubią opisy,
 - pamiętają twarze i imiona,
 - lubią robić notatki,
 - lubią patrzeć, rysować,

NAJLEPIEJ UCZY SIĘ, GDY...

- ◉ tworzy materiał graficzny, tego, czego się uczy; tworzy wizualizacje; ▫ robi notatki używając kolorowych długopisów, mazaków, zakreślaczy czy kredek; ▫ informacja jest przekazana wzrokowo i pisemnie, np. za pomocą wykresów, tabel, diagramów, rysunków, itp.; ▫ to, o czym mówi nauczyciel, uczeń może śledzić wzrokiem w książce, zeszycie czy na tablicy; ▫ wokół panuje cisza i porządek; ▫ zapisuje nowo poznane słowa i przykleja je w różne miejsca w swojej przestrzeni, na które często patrzy;

WAŻNE

- ◉ Skupienie na celu lekcji - dlaczego dany temat jest ważny? Co należy wiedzieć? Do czego można wykorzystać zdobytą wiedzę? Dzięki takiemu przygotowaniu tematu, nauka będzie ciekawsza i przyjemniejsza, przywoła różne wspomnienia/wyobrażenia związane z tematem, ułatwi połączenie nowych wiadomości z poznanymi wcześniej.
- ◉ Utrzymanie uwagi - utrzymywanie ciągłego skupienia nad zadaniem może być trudne ze względu na liczne bodźce wzrokowe występujące w naszym otoczeniu. Warto wybrać jedno, stałe miejsce do nauki i tak je uporządkować, by nie odwracało naszej uwagi od zadania

- ◉ Wzrokowe wskazówki - dla wzrokowca dobrym pomysłem może okazać się połączenie wzrokowych wskazówek związanych z tematem z czymś charakterystycznym dla danej osoby, by ułatwić zapamiętywanie informacji.
- ◉ Zapamiętany kontekst uczenia się pomaga łatwiej wydobyć informacje z pamięci.
- ◉ Niezależne lub otwarte zagadnienia, zagadnienia opierające się na problemie, analizie przypadku lub innych sposobów, w których uczący się może wykazać się aktywnością związaną z nauczaniem materiałem - jeśli uczeń będzie miał możliwość przetwarzać, modyfikować, ulepszać dany materiał - więcej zapamięta gdyż zaangażuje więcej swoich zasobów poznawczych.

- ◉ Różne formy prezentacji danego materiału - przedstawianie informacji w sposób jasny i uporządkowany za pomocą schematów, wykresów i diagramów; używanie materiałów drukowanych różnego rodzaju: książek, gazet, podręczników, instrukcji, tablic, wykresów, plakatów; wyróżnianie najważniejszych informacji (kolorem, podkreśleniem pogrubieniem).
- ◉ Im bardziej atrakcyjne wzrokowo będą przedstawione informacje, tym lepiej zostaną zapamiętane. ▢ Kontakt wzrokowy - wzrokowcy przywiązują większą wagę do tego, co widzą, niż do tego, co słyszą, stąd bardzo ważne jest, by osoba przekazująca wiedzę utrzymywała kontakt wzrokowy z uczniem. Dzięki temu można kontrolować, czy dane zagadnienie jest zrozumiałe, czy może należy jeszcze coś powtórzyć. Uczniowie skupiają swoją uwagę, gdyż mają świadomość, że nauczyciel mówi właśnie do nich.

◉ SŁUCHOWCY:

- lubią dialogi i rozmowy,
- powtarzają głośno to, co napisali,
- rozmawiają ze sobą,
- lubią słuchać,
- lubią wykłady,
- lubią długie wypowiedzi własne,
- dobrze pamiętają twarze,
- lubią czytać głośno, lub półgłosem.

SŁUCHOWCY UCZĄ SIĘ NAJLEPIEJ WTEDY, GDY SŁYSZĄ INFORMACJE

- ◉ Preferują oni wykłady, ćwiczenia, dyskusje grupowe, mówienie, rozmowy sieciowe i debaty.
- ◉ Uczą się słuchając, ale i mówiąc.
- ◉ Wolą naukę raczej w cichych warunkach, gdyż nadmierne bodźce słuchowe mogą rozpraszać ich uwagę.
- ◉ Mają dobrą pamięć do dialogów, muzyki, dźwięków.
- ◉ Słuchowiec dobrze zapamiętuje nazwy własne, szybko uczy się wierszyków, rymowanek, melodii.
- ◉ Lubi powtarzać na głos to, co napisał. Może mieć trudności z odczytywaniem map, wykresów czy tabel, woli gdy ktoś mu je omówi i wytłumaczy słownie

NAJLEPIEJ UCZY SIĘ, GDY

- ◉ współpracuje, dyskutuje, wymienia zdanie z innymi;
- ◉ informacja jest przedstawiona werbalnie; □ prowadzący zajęcia umożliwiają klasową debatę czy dyskusję;
- ◉ czyta na głos swoje notatki; powtarza stosując różną intonację;
- ◉ układa rymowanki, wierszyki, piosenki;
- ◉ tworzy mapy myśli i na głos omawia ich elementy;
- ◉ słucha nagrań nowych słówek, śpiewa zagraniczne piosenki;
- ◉ może zadawać pytania, rozmawiać, dyskutować z prowadzącym lub innymi uczniami

WAŻNE

- ◉ Sprawdzenie, czy uczący się zrozumiał przekazywane treści - najłatwiej można to sprawdzić prosząc ucznia, by określił, co powiedział mówiący. Umożliwia to mówiącemu wyczucie, czy osoba ucząca się naprawdę zrozumiała wypowiedź i czy zrozumiała ją we właściwym sensie.
- ◉ Zrozumienie celu nauki - podobnie, jak w przypadku wzrokowców, ten punkt jest bardzo ważny.
- ◉ Pomaga w wypracowaniu pozytywnego nastawienia do materiału, który trzeba przyswoić oraz w połączeniu go z dotychczasową wiedzą (co znacząco wpływa na trwałość zapamiętanej informacji)

CD

- ◉ Debaty, dyskusje - słuchowcy zwracają większą uwagę na słowo mówione, stąd wprowadzenie takich metod aktywizujących pomaga skupić uwagę i zapamiętać jeszcze więcej.
- ◉ Praca w grupach - uczenie się w grupie, która dyskutuje nad omawianym tematem jest w przypadku słuchowców bardzo efektywnym sposobem nauki. Warto więc od czasu do czasu zaaranżować pracę grupową, która dodatkowo rozwija kompetencje społeczne i pomaga sprawdzić, jaki jest stan wiedzy osoby w stosunku do innych.
- ◉ „Korepetycje” - w przypadku wyrównywania różnic w poziomie wiedzy warto pomóc w nauce komuś słabszemu. Dzięki temu można „osłuchać się” kolejny raz z omawianym materiałem i sprawdzić, co jest zrozumiałe, a co nie i wymaga przypomnienia

◎ CZUCIOWCY-KINESTETYCY:

- uczą się przez wykonywanie czynności i bezpośrednie zaangażowanie,
- lubią emocje, ruch,
- nie lubią czytać,
- tupią, gestykulują,
- nie lubią słuchać.

KINESTETYCY UCZĄ SIĘ NAJSKUTECZNIEJ POPRZECZ WYKONYWANIE CZYNNOŚCI

- ◉ Najlepiej chłoną wiedzę przez doświadczenie, przykład i ćwiczenia.
- ◉ Nauka kinestetyczna uwzględnia korzystanie z demonstracji, filmów wideo odnoszących się do świata rzeczywistego, studium przypadku.
- ◉ Dobrze sprawdzają się także ćwiczenia, umożliwiające zastosowanie nowo poznanej wiedzy w codziennym życiu.

NAJLEPIEJ UCZY SIĘ, GDY ...

- ⦿ jest fizycznie zaangażowany w ćwiczenie; □ informacja jest przedstawiona w sposób, który pobudza do aktywności fizycznej;
- ⦿ korzysta z zachęty uczącego do klasowych demonstracji, scenek, doświadczeń, eksperymentów; gdy uczy się w praktyce łatwiej mu zrozumieć coś nowego w połączeniu z tym, co nauczył się już wcześniej;
- ⦿ konstruuje przestrzenne modele (wycinanki, lepienie z plasteliny, modelowanie, itp.);
- ⦿ pracuje w terenie, na wycieczkach, wyjściach z klasą w różne miejsca;
- ⦿ podczas nauki chodzi czytając książkę lub notatki;
- ⦿ odgrywa scenki, gestykuluje, demonstruje pojęcia za pomocą pozy ciała, mimiki.

WAŻNE

- ◉ Różne metody pracy - kinestetycy uczą się raczej krótkimi etapami, trudno im utrzymać uwagę na jednym zadaniu przez dłuższy czas.
- ◉ Pomocne okazuje się zastosowanie różnorodnych metod, które pobudzają aktywność, na przykład praca w grupie, odgrywanie scenek, doświadczenia, lekcje w terenie, wyjścia do muzeum czy inne wycieczki.
- ◉ Skupienie uwagi - jak już zostało wspomniane wyżej, uczniowie uczący się kinestetycznie mają trudności ze skupieniem uwagi.
- ◉ Oprócz różnorodnych metod pracy, dobrze sprawdza się robienie notatek na bieżąco, zapisywanie kluczowych słów, rysowanie obrazków.

- Ocenianie - trudno uniknąć tradycyjnego sposobu sprawdzania wiedzy, jednak jeśli temat na to pozwala, warto spróbować wykonywania projektów, które będą wymagały aktywnego poszukiwania i tworzenia.
- Takie formy oceniania wymagają trochę wysiłku, jednak są bardzo atrakcyjne i pobudzają chęć odkrywania otaczającego świata.

DLACZEGO WARTO ZNAĆ STYLE UCZENIA SIĘ I KORZYSTAĆ Z TEJ WIEDZY NA CO DZIEŃ?

- ◉ Ze strony ucznia możemy znaleźć inne liczne korzyści:
 - ▣ dłuższe utrzymywanie się zapamiętanej informacji;
 - ▣ więcej pewności siebie podczas rozwiązywania problemów;
 - ▣ zdolność kreatywnego myślenia;
 - ▣ nauka na sukcesach i porażkach;
 - ▣ planowanie własnego działania i wprowadzanie ważnych zmian;
 - ▣ wzrost umiejętności interpersonalnych;

- umiejętność oceny własnych umiejętności i doświadczenia;
- zrozumienie i zaakceptowanie swoich silnych i słabych stron;
- zrozumienie sposobu, w jaki uczy się uczeń pomoże odróżnić skuteczne techniki nauki od tych, które mogą się nie przydać;
- w oparciu o styl rozwinięcie bardziej efektywnych technik nauki, które pomogą osiągać kolejne sukcesy;
- ponieważ uczeń zacznie się uczyć bardziej efektywnie, będzie potrzebował mniej czasu na naukę

JAK ROZPOZNAĆ STYL

Uczeń pamięta:

- ◉ 10% tego, co czyta
- ◉ 20% tego, co słyszy
- ◉ 30% tego, co widzi
- ◉ 50% tego, co widzi i słyszy,
- ◉ 70% tego co samo pisze i mówi
- ◉ 90% tego co mówi i robi

- 1 Lubisz rejestrować wydarzenia za pomocą aparatu fotograficznego lub kamery.
- 2 Zwykle dobrze zapamiętujesz treści po ich usłyszeniu.
- 3 Gdy słuchasz wykładu pilnie notujesz aby potem pracować na notatkach.
- 4 Lubisz popularno-naukowe audycje, dyskusje w radio.
- 5 Lubisz kanał Discovery Chanel w TV.
- 6 W czasie pracy umysłowej lubisz aby grała muzyka.
- 7 Kiedy przypominasz sobie odpowiedź na pytanie podczas egzaminu narzuca Ci się układ strony z książki lub z notatek, gdzie to się znajdowało.
- 8 Kiedy się uczysz nie lubisz, gdy z radia dochodzi jakaś rozmowa.
- 9 Kiedy robisz notatki z czytanego tekstu, rysujesz je w formie schematów, modeli itp.
- 10 Kiedy uczysz się z książki, lubisz czytać na głos.

ODPOWIEDZI

- Pytania: 1,3,5,7,9 na tak-oznaczają że jesteś wzrokowcem
- Pytania : 2,4,6,8,10 na tak - oznaczają, że jesteś słuchowcem
- Przewaga odpowiedzi wskazuje preferowany styl

MODEL KOLBA- UCZENIA SIĘ W OPARCIU O 4 PYTANIA.

- ⦿ DLACZEGO- określa tych, którzy uczą się przez dociekanie, świadome łączenie nowej wiedzy z już posiadaną,
- ⦿ CO- lubią informacje przekazywane w sposób logicznie uporządkowany, z niezbędnymi objaśnieniami i najwięcej korzyści z nauki wynoszą wtedy, gdy mają czas na spokojne przemyślenia.

- ◉ JAK- odnosi się do tych, którzy lubią się uczyć poprzez rozwiązywanie zadań metodą prób i błędów, równocześnie oczekując, w razie niepowodzenia, podania gotowych rozwiązań bądź odpowiedzi.
- ◉ CO SIĘ STANIE GDY- łączy tych, którzy preferują własne poszukiwania i eksperymenty, lubią sami rozwiązywać problemy oraz formułować własne spostrzeżenia.

MODEL UCZENIA SIĘ PRZEZ DOŚWIADCZENIE

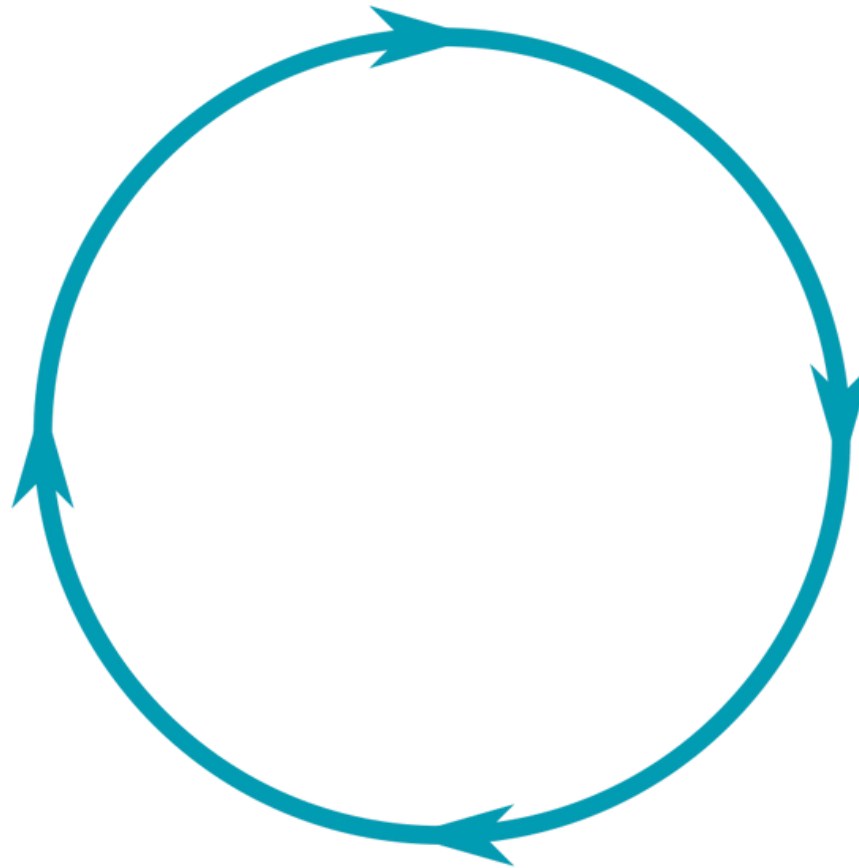
- Model opisuje to, w jaki sposób ludzie mogą przekształcać swoje doświadczenia we wiedzę, a tą z kolei na zmiany w zachowaniach.
- Cykl Kolba nie jest zatem zestaw zaleceń czy rad, jest opisem mechanizmów za pomocą których ludzie mogą się rozwijać.

DOŚWIADCZENIE

STOSOWANIE
Co zmienić?

REFLEKSJA
Co się stało?

KONCEPTUALIZACJA
Co to znaczy?

CD

- ◉ Wszystko zaczyna się od **doświadczenia** (Pełna nazwa tej fazy to *Konkretne Doświadczenie*). Coś się dzieje, biorę w czymś udział, coś obserwuję, jakieś dane docierają do moich zmysłów.
- ◉ Jeżeli proces uczenia się trwa, następną fazą jest **refleksja** (czyli *Refleksyjna Obserwacja*). Zwracam uwagę na to, co się wydarzyło czy dzieje, przetwarzam dane napływające do mojego umysłu, porównuję je z tym co mam w pamięci, ubieram w słowa.

- ◉ Kolejna faza
to **konceptualizacja** (*Abstrakcyjna
Konceptualizacja*). Łączę to, co spostrzegłem
w całość. Za pomocą zdolności
abstrakcyjnego myślenia tworzę pojęcia
i teorie. Mój umysł produkuje teorie, oparte
na tym co dostrzegłem. Mówiąc inaczej
wyciągam wnioski.

- Ostatni punkt to **stosowanie** (*Aktywne Eksperymentowanie*). Korzystając z ogólnych wniosków do jakich doszedłem próbuje zastosować je w praktyce. Zadaję sobie pytanie: *Co w takim razie mogę zrobić? Jak mogę to w praktyce wykorzystać?*

PODSUMOWUJĄC

- ◉ z takim rodzajem cyklu uczenia się mamy do czynienia w całym naszym życiu.
- ◉ To dzięki niemu, przyswajamy sobie najważniejsze postawy, zasady czy umiejętności.
- ◉ Dzięki temu cyklowi, jesteśmy w stanie wypracowywać sposoby radzenia sobie z naszą rzeczywistością.

PROFIL INTELIGENCJI WG H.GARDNERA

- Teoria Wielorakich Inteligencji stworzona została przez dr Howarda Gardnera (profesora Uniwersytetu Harvarda) w 1983 roku i zrewolucjonizowała sposób myślenia o inteligencji i uczeniu.
- Tradycyjnie opierano się na testach IQ, które wykazały, że jesteś „mądry”, „normalny” lub „wadliwy”.
- Gardner pokazał i udowodnił , że inteligencja jest dynamiczna i wielopłaszczyznowa, wykracza poza zdolności lingwistyczno-logiczne, które tradycyjnie testujemy i oceniamy w nauczaniu.

HOWARD GARDNER

- ◉ Amerykański psycholog, neurolog, profesor Uniwersytetu Harvarda i Bostońskiego, doktor Honoris Causa. Twórca teorii inteligencji wielorakich.
- ◉ Każdy człowiek jest wyjątkowy. Może rozwijać nie tylko swoje zdolności specjalne, ale także słabsze strony dzięki wykorzystywaniu mocnych stron.
- ◉ Inteligencje są potencjałami - przypuszczalnie neurologicznymi - które można aktywować w zależności od różnych sytuacji, warunków, podejmowanych decyzji, wartości i napotkanych osób.

INTELIGENCJE WIELORAKIE-

- ◉ Model ten, proponuje tworzenie środowiska edukacyjnego, które będzie angażowało obydwie półkule mózgowe.
- ◉ Aby stworzyć takie środowisko potrzeba wiedzy nauczycieli, rodziców i nadzoru pedagogicznego o profilach inteligencji dzieci, Gardner wymienia inteligencje:
 - a)lingwistyczną,
 - b) matematyczno-logiczną,
 - c)wizualno-przestrzenną,
 - d)muzyczną,
 - e)kinestetyczną,
 - f)przyrodniczą,
 - f)interpersonalną
 - g) intrapersonalną.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA TEORII HOWADRA GARDNERA

- ◉ Każdy człowiek posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopniu. Inteligencje tworzą profil niepowtarzalny dla innych.
- ◉ Profile te są dynamiczne i zmieniają się w trakcie rozwoju człowieka.
- ◉ Wszystkie inteligencje współpracują ze sobą w różnych konfiguracjach.
- ◉ Inteligencje można rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia.
- ◉ Inteligencje są potencjałami, które można aktywować (zmieniają się w trakcie działania).
- ◉ Wszystkie inteligencje są równoprawne.
- ◉ Każda z inteligencji charakteryzuje się własną specyfiką rozwoju, a przejawy poszczególnych inteligencji pojawiają się już na etapie dzieciństwa.

ZADANIA NAUCZYCIELA W ROZWIJANIU WSZYSTKICH INTELIGENCJI WIELORAKICH:

- ◉ dostosowanie form, metod pracy, zabaw i propozycji zajęć do zainteresowań i zdolności dzieci,
- ◉ wdrażanie nowości i tworzenie przestrzeni edukacyjnej w realizacji twórczych pomysłów,
- ◉ stymulowanie wszystkich dziedzin aktywności dzieci, a szczególnie: językowej, matematyczno - przyrodniczej, artystycznej, ruchowej, komunikacyjno - informacyjnej i społecznej,

- ◉ rozwijanie potencjału intelektualnego dzieci i budowanie w nich motywacji do nauki,
- ◉ rozwijanie partnerstwa we wspólnym wychowaniu dziecka, synergia (dzieckorodzice- nauczyciele),
- ◉ wykorzystanie „mocnych” stron dziecka i wspieranie „słabych” stron,
- ◉ zorganizowanie środowiska rozwojowego.

ĆWICZENIE 2

- ◉ Czas 1,5 godz.
- ◉ Po zakończeniu, każda osoba lub zespół przesyła swoją pracę na adres tgrad@op.pl
- ◉ Omówienie po ćwiczeniu(przedstawiciele grup 6-10)

PRZEBIEG ĆWICZENIA

- Proszę podać i szczegółowo opisać sposób przeprowadzenia trzech ćwiczeń/zadań na wybranej lekcji wychowawczej odnoszących się do każdego z trzech stylów uczenia się (wzrokowy, słuchowy i kinestetyczny)
- W opisie proszę uwzględnić:
 - a) Wykorzystane pomoce dydaktyczne
 - b) Zastosowane metody i formy organizacyjne
 - c) Sposób ewaluacji lub oceny wykonania zadania/ćwiczenia
 - d) Czas wykonania poszczególnych ćwiczeń
 - e) Proszę dołączyć propozycję karty samooceny poznanej wiedzy/umiejetności przez uczniów.

OBEJŻYJMY WSPÓLNIE 2 FILMY Z LEKCJI

- ◉ Lekcja wf - na żywo:

<https://www.youtube.com/watch?v=RFwUmdHjMIE>

- ◉ Lekcja online-J.polski w liceum -

<https://www.youtube.com/watch?v=4jer8xKE3rc>

PROSZĘ OMÓWIĆ LEKCJE:

- ◉ Jakie elementy składowe-organizacyjne lekcji w nich wystąpiły?
- ◉ Jakiego typu to były lekcje?
- ◉ Czy wystąpiły elementy motywujące do lekcji oraz podsumowujące lekcje?
- ◉ Czym zasadniczo różni się lekcja online od lekcji stacjonarnej?

BHP NA LEKCJI I PODCZAS SZKOLNYCH IMPREZ

Na terenie należącym do szkoły oprócz lekcji i innych zajęć szkolnych może być organizowanych wiele różnych imprez, np. bal maturalny, andrzejki, akademie na rozpoczęcie lub zakończenie roku. **Jeśli organizatorem jest szkoła, a uczestnikami jej uczniowie, nauczyciele i zaproszeni goście, nie ulega wątpliwości, że to dyrektor jest odpowiedzialny za zapewnienie im bezpieczeństwa.**

- ◉ Przepisy prawa nakładają na dyrektora szkoły szereg obowiązków, które mają zapewnić przebywającym w szkole uczniom bezpieczne warunki nauki. Ich nieprzestrzeganie będzie skutkowało nie tylko **ewentualną odpowiedzialnością finansową szkoły oraz dyscyplinarną winnego niedopatrzeń personelu.**
- ◉ Uchybienia w zakresie szkolnego BHP mogą przede wszystkim doprowadzić do wielu niebezpiecznych dla życia i zdrowia uczniów wypadków.

WYPADKI W SZKOŁACH W 2020 R

- ◉ Przedszkola - 2.345
- ◉ Szkoły Podstawowe - 33.847
- ◉ Szkoły Ponadpodstawowe - 12.643
- ◉ Inne placówki - 839
- ◉ Razem: 49.674
- ◉ Uczniów ok. 1% procent
- ◉ Pracowników ok. 0,8 procenta
- ◉ Woj.Śląskie - najwięcej ob. Aż 8.995

PODSTAWY PRAWNE

- ◉ Karta nauczyciela
- ◉ Ustawa prawo oświatowe
- ◉ Ustawa o systemie oświaty
- ◉ Ustawa Kodeks Pracy
- ◉ Kodeks karny, Kodeks Postępowania Karnego
- ◉ Kodeks Cywilny
- ◉ Kodeks Rodzinny i opiekuńczy
- ◉ Ustawa o ochronie danych osobowych
- ◉ Rozporządzenie ws. BHP
- ◉ Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami
- ◉ Ustawy pandemiczne

DODATKOWO

- ◉ Ustawa z dnia 26.10.1982 o **wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** z późn., zmianami (Dz.U. 2002 Nr 147 poz. 1231, w szczególności art. 14);
- ◉ Ustawa z dn. 9.11.1995r. o **ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** (Dz. U. Nr 10 poz. 55, w szczególności art. 5);
- ◉ Ustawa z dn. 24.04.1997r. **o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. 1997 Nr 75 poz. 468),

KARTA NAUCZYCIELA

Art. 6. Nauczyciel obowiązany jest:

1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU Z DNIA 31 GRUDNIA 2002 R. W SPRAWIE BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY W PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH SZKOŁACH I PLACÓWKACH(Z PÓŹ. ZM.)

- ◉ Dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, **a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek.**
- ◉ Dyrektor co najmniej raz w roku dokonuje kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły oraz określa kierunki ich poprawy
- ◉ W przygotowaniu jest projekt zmiany uwzględniający pracę rotacyjną, hybrydową lub zdalną szkół i placówek.

§4; §4A; § 5; § 8.1; § 9; § 13; § 14.1:

- ◉ Dyrektor szkoły zapewnia bezpieczeństwo **na terenie wokół szkoły i placówki.**
- ◉ W pomieszczeniach zapewnia się właściwe oświetlenie, wentylację i ogrzewanie, ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej.
- ◉ **Wyposażenie szkoły posiada odpowiednie atesty lub certyfikaty.**
- ◉ Prowadzenie zajęć odbywa się pod nadzorem **upoważnionych** do tego osób.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU W SPRAWIE WARUNKÓW I SPOSOBU ORGANIZOWANIA PRZEZ PUBLICZNE PRZEDSZKOLA, SZKOŁY I PLACÓWKI KRAJOZNAWSTWA I TURYSTYKI

- ◉ Wycieczki przedmiotowe jako uzupełnienie procesu kształcenia
- ◉ Organizację i program wycieczek oraz imprez dostosowuje się do **wieku, zainteresowań i potrzeb** uczniów, ich **stanu zdrowia**, kondycji, **sprawności fizycznej**, i **umiejętności**.
- ◉ § 3. Krajoznawstwo i turystyka są organizowane w trakcie roku szkolnego, w szczególności w ramach odpowiednio zajęć dydaktyczno-wychowawczych lub opiekuńczych, **z wyjątkiem okresu ferii letnich i zimowych oraz wiosennej i zimowej przerwy świątecznej**.

- ◉ Krajoznawstwo i turystyka są organizowane w formie:
- ◉ **specjalistycznych wycieczek** krajoznawczo-turystycznych, w których udział wymaga od uczniów przygotowania kondycyjnego, sprawnościowego i umiejętności posługiwania się specjalistycznym sprzętem, a program wycieczki przewiduje intensywną aktywność turystyczną, fizyczną lub długodystansowość na szlakach turystycznych

- ◉ 3. W przypadku specjalistycznej wycieczki krajoznawczo-turystycznej, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 3, **kierownik i opiekunowie** wycieczki są obowiązani posiadać **udokumentowane** przygotowanie zapewniające bezpieczną realizację programu wycieczki.
- ◉ 12. Dyrektor szkoły może wyrazić zgodę na łączenie funkcji kierownika i opiekuna wycieczki.

- ◉ Zgoda rodziców na udział w wycieczce, zawodach sportowych itp. ucznia niepełnoletniego jest wyrażana w formie pisemnej.
- ◉ Uczeń pełnoletni wyraża zgodę sam.

Podstawa prawna -Odpowiedź wiceministra edukacji, Jarosława Zielińskiego na interpelację poselską nr. 518, posa Arkadiusza Rybickiego z dnia 09.02.2006r „...Uczeń pełnoletni może złożyć oświadczenie o przyczynach nieobecności w szkole. Oświadczenie to podlega jednak ocenie nauczyciela co do okoliczności podanych jako powód nieobecności. Oceny dokonuje nauczyciel zgodnie ze statutem, w oparciu o doświadczenie zawodowe i życiowe oraz znajomość sytuacji ucznia. Podobnie sprawa dotyczy oświadczeń i zaświadczeń składanych przez uczniów pełnoletnich.

- ◉ § 9. 1. Dyrektor szkoły wyznacza kierownika i opiekunów wycieczki spośród pracowników pedagogicznych szkoły.
- ◉ 2. W zależności od celu i programu wycieczki opiekunem wycieczki może być także osoba **niebędąca** pracownikiem pedagogicznym szkoły, wyznaczona przez dyrektora szkoły.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ NA LEKCJI W CZASIE PRACY ZDALNEJ

- ◉ Za bezpieczeństwo podczas zajęć lekcyjnych (obligatoryjne) realizowanych poza szkołą odpowiada dyrektor oraz nauczyciele.
- ◉ Rodzice nie ponoszą odpowiedzialności , zwłaszcza, że są w tym czasie w pracy a na przebieg zajęć nie mają wpływu.
- ◉ Gdyby ustawodawca zobligował prawnie rodziców do zapewnienia opieki w czasie lekcji i zapewnił im finansowanie, to tak.
- ◉ Za bezpieczeństwo odpowiada dyrektor i nauczyciele w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Ustawodawca wyraźnie wskazuje na **wszelkie zajęcia organizowane przez szkołę a nie tylko te w szkole**.
- ◉ Na chwilę obecną brak jest podstaw prawnych do wyłączenia tych zapisów. A zgodnie z zapisami aktów prawnych:

PRACA ONLINE A SAMOBÓJSTWA UCZNIÓW

- ◉ W 2020 r. skutecznie na swoje życie targnęło się 116 takich osób - podaje policyjne statystyki "Rzeczpospolita". Najmłodsze dziecko, które popełniło samobójstwo, miało osiem lat.
- ◉ Wzrost w 2020 r. nastąpił po dwóch latach względnej stabilizacji.
- ◉ W ubiegłym roku najwięcej przypadków samobójstw wśród dzieci i nastolatków było na terenie województwa mazowieckiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego oraz śląskiego.
- ◉ Specjaliści upatrują przyczyny w aktualnej sytuacji i systemie funkcjonowania dzieci online. Dzieci przyzwyczajone są, że w internecie nagrodę otrzymuje się bardzo szybko. Jeśli jednak ich działania nie spotkają się z aprobatą, dziecko szybko się załamuje.

CD

- ◉ W województwie małopolskim - o jedną trzecią wzrosła liczba dzieci i nastolatków, którzy stali się ofiarami zamachów samobójczych (z danych udostępnionych nam przez policję)
- ◉ Tylko w pierwszym kwartale tego roku łącznie takich prób było 249, z czego 79 zakończyło się śmiercią.
- ◉ W tej liczbie dzieci i młodzież stanowią 10%. Rok temu, od stycznia do końca marca - 6,5 %.

- ◉ W Polsce z powodu samobójstw umiera więcej ludzi niż w wypadkach drogowych.
- ◉ **Zgodnie z najnowszymi statystykami Komendy Głównej Policji w 2020 roku życie odebrało sobie 5255 osób (w wypadkach zginęło 2909 osób), a wg statystyk gromadzonych przez KGP w 2020 r. co 44 minuty dochodziło do zamachu/zachowania samobójczego - zakończonego lub niezakończzonego zgonem (łącznie odnotowano 11 961 prób samobójczych i samobójstw), z czego ponad 1000 stanowili nieletni i małoletni.**

LEKCJA ZDALNA A KAMERKI?

- ◉ Trwająca pandemia i związany z zawieszeniem zajęć obowiązek prowadzenia lekcji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zmusiły nauczycieli do poszukiwania nowych form pracy.
- ◉ Celem nadrzędnym jest wykorzystanie narzędzi, które zminimalizują negatywne skutki braku kontaktów z uczniami - w ujęciu społecznym, psychologicznym i pedagogicznym.
- ◉ Aspekt pedagogiczny zobowiązuje nauczyciela do poszerzania wiedzy i rozwijania umiejętności uczniów, które podlegają okresowej ocenie. **A z oceną powiązana jest kontrola i obserwacja.**
- ◉ Aby były one skuteczne, w wielu szkołach wprowadzono obowiązek włączania kamer internetowych podczas lekcji, w szczególności wtedy, gdy sprawdzane są postępy uczniów.

- ◉ Jak wynika z art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, wizerunek człowieka jest jednym z dóbr osobistych podlegających ochronie. Jeżeli jest on zagrożony cudzym działaniem, można żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.
- ◉ Stosowanie kamer podczas lekcji online obarczone jest pewnym ryzykiem naruszenia prywatności uczniów, **są jednak regulacje prawne, które pozwalają na jego podjęcie**

- ◉ Stosownie do § 1 rozporządzenia MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 **za organizację realizacji zadań szkoły, w tym zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, odpowiada dyrektor szkoły.**
- ◉ W szczególności ustala, we współpracy z nauczycielami, **technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane przez nauczycieli do realizacji zajęć i określa zasady bezpiecznego uczestnictwa w zajęciach w odniesieniu do ustalonych technologii.**

- ◉ Wybór odpowiednich technologii do prowadzenia zajęć z uczniami ustawodawca pozostawił więc dyrektorowi i nauczycielom, a ich autonomia w tym zakresie ograniczona jest jedynie obowiązkiem zapewnienia bezpieczeństwa podczas stosowania owych narzędzi.
- ◉ Jeśli będzie ono zapewnione podczas uruchamiania przez uczniów kamer internetowych, nie będzie można mówić o zagrożeniu związanym z niewłaściwą ochroną wizerunku ucznia

- ◉ Jeszcze wyraźniej możliwość nakazania uczniom włączania kamer internetowych podczas lekcji wynika z § 1 ust. 1 pkt 10 ww. rozporządzenia. Daje on dyrektorowi prawo do ustalenia, we współpracy z nauczycielami, sposobu monitorowania postępów uczniów oraz sposobu weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów, w tym również informowania uczniów lub rodziców o postępach ucznia w nauce, a także uzyskanych przez niego ocenach.
- ◉ Kluczem jest tutaj zapewnienie szkołom **autonomii** w zakresie ustalenia sposobu weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów

- ◉ Jeżeli zgodnie z ich decyzją miałyby się ona odbywać przed włączoną kamerą, uczniowie i ich rodzice powinni to zaakceptować. Zwłaszcza że stosownie do § 2 pkt 3 ww. rozporządzenia zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość mogą być realizowane w szczególności z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających wymianę informacji między nauczycielem, uczniem lub rodzicem.
- ◉ Przekaz wideo jak najbardziej wpisuje się w taki model.

PRIORYTETEM JEST BEZPIECZEŃSTWO UCZNIÓW NA LEKCJI

- ◉ Czy może być ono zagrożone podczas transmitowania na żywo ich wizerunku?
- ◉ Jeżeli będzie się to odbywało na bezpiecznej, sprawdzonej platformie internetowej, a dodatkowo dokonana zostanie wcześniej odpowiednia analiza ryzyka, to jego akceptacja będzie sygnałem znikomego zagrożenia - niewiele większego niż podczas lekcji prowadzonych w tradycyjny sposób,

- ◉ Problemem może być jednak niemożność zapewnienia dziecku uczestniczącemu w lekcji online prywatności.
- ◉ Z pewnością wielu nauczycieli, zwłaszcza uczących młodszych podopiecznych, wyczuwało albo wręcz dostrzegało obecność rodziców, rodzeństwa, a czasami dziadków podczas zdalnych zajęć.
- ◉ Należy podkreślić, że nie jest to zgodne z przepisami prawa, które precyzyjnie określają, kto może obserwować lekcje. Ma do tego prawo dyrektor szkoły we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego (§ 22 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego).

- ◉ Nie inaczej jest w przypadku lekcji prowadzonych online.
- ◉ Należy pamiętać, że podczas każdej lekcji, nawet wtedy, gdy uczniowie mają wyłączone kamery i mikrofony, może dojść do przetwarzania przez nauczyciela danych osobowych, **do których rodzice i inne postronne osoby nie mogą mieć dostępu.**

POJAWIAJĄCE SIĘ PROBLEMY

1. niechęć do prezentowania własnego wizerunku podczas transmisji, związana z negatywnym odbiorem swojej obecności w internecie.
2. kwestia związana z ochroną prywatności swojego miejsca zamieszkania.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

1. zacząć wprowadzanie lekcji online od przekonania wszystkich do odrzucenia obaw. Na pierwszych lekcjach można było np. pozwolić uczniom na uruchamianie wyłącznie mikrofonu, aby mogli oswoić się ze środowiskiem wirtualnych spotkań, a potem stopniowo zwiększać ten udział.
2. Problem ten można jednak rozwiązać, rozmywając lub ustawiając sztuczne tło, którego wybór możliwy jest w większości używanych przez szkoły platform do pracy zdalnej. Można też ustawić kamerę tak, żeby w tle znajdowała się jedynie pusta ściana.

INNE ROZWIĄZANIE

- ◉ Zgodnie z § 2 ust. 3f rozporządzenia MEN z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w przypadku uczniów, którzy z uwagi na rodzaj niepełnosprawności lub brak możliwości realizowania zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie mogą realizować tych zajęć w miejscu zamieszkania, dyrektor szkoły ma obowiązek zorganizować zajęcia w szkole lub umożliwić uczniowi realizację zajęć na terenie szkoły, zapewniając mu odpowiedni sprzęt i miejsce do nauki.
- ◉ Uczniowie mogą więc skorzystać z pomieszczeń szkolnych podczas lekcji online, zachowując tym samym prywatność swojego miejsca zamieszkania.

ZASADY, KTÓRYCH WARTO PRZESTRZEGAĆ

- Bezpieczeństwo uczniów uczestniczących w lekcjach online jest w dużej mierze uzależnione od przygotowania nauczycieli do korzystania z wybranych przez szkołę usług sieciowych i oprogramowania. Niezmiernie ważnym zadaniem dyrektora było zatem odpowiednie przeszkolenie nauczycieli w tym zakresie. Prowadząc lekcje w sieci z wykorzystaniem komunikatora internetowego, należy pamiętać o kilku podstawowych zasadach:

- ◉ Przed rozpoczęciem spotkania z uczniami należy odpowiednio skonfigurować opcje dołączania uczniów do lekcji. Najlepiej, gdy uczniowie będą czekać w poczekalni, aż nauczyciel ich wpuści. Nikt nie będzie miał wówczas dostępu do lekcji bez zgody nauczyciela.
- ◉ Uczniowie nie mogą logować się do lekcji anonimowo. Nauczyciel musi wiedzieć, kogo wpuszcza na zajęcia. Każda wiadomość umieszczona na czacie będzie wówczas miała przypisanego konkretnego autora.

- ◉ W zależności od specyfiki zajęć nauczyciel może zablokować uczniom możliwość samodzielnego włączania mikrofonów. Poszczególni uczniowie zgłaszają się wówczas do odpowiedzi, np. poprzez podniesienie ręki, a nauczyciel udziela im głosu, odblokowując im mikrofon. Zapobieganie to pojawiającym się podczas lekcji niewłaściwym, czasami nawet wulgarnym komentarzom.
- ◉ Nauczyciel powinien w pełni kontrolować status każdego uczestnika lekcji. Nikt - poza nim - nie może mieć możliwości usuwania uczestnika zajęć, wyciszania jego mikrofonu lub blokowania możliwości prezentacji.

- ◉ Przed udostępnianiem ekranu powinno się zamknąć wszystkie niepotrzebne okna. Po zakończeniu prezentacji trzeba pamiętać o wyłączeniu udostępniania ekranu. Zdarzały się sytuacje, że nauczyciel po zakończonej prezentacji, podczas pracy własnej uczniów przeglądał strony internetowe, nie pamiętając, że wciąż udostępnia uczniom swój ekran. Wówczas, podczas wejścia np. na stronę dziennika elektronicznego, może dojść do naruszenia ochrony danych osobowych lub w skrajnych przypadkach do prezentacji uczniom treści niepożądanych.
- ◉ Po zakończonej lekcji nauczyciel powinien skutecznie zakończyć spotkanie online, w szczególności sprawdzić, czy program nie działa w tle

NAGRYWANIE LEKCJI

- ◉ Kwestią, która wzbudza największe obawy nauczycieli w związku z prowadzeniem lekcji online w formie wideokonferencji, jest możliwość ich nagrywania przez uczniów. Trudno się temu dziwić, w sieci internetowej pojawiło się bowiem wiele filmów piętnujących błędy popełniane przez nauczycieli.
- ◉ Niestety, brak jest skutecznych narzędzi uniemożliwiających nagrywanie lekcji.
- ◉ Wyłączenie opcji nagrywania w usłudze internetowej, z której nauczyciel korzysta, niewiele da, gdyż nagranie może być dokonane z użyciem innych programów, w dużej mierze dostępnych bezpłatnie w internecie.

- ◉ Z podobnym problemem nauczyciele borykali się jednak też podczas lekcji prowadzonych tradycyjnie w sali lekcyjnej.
- ◉ Pomimo zakazu używania telefonów komórkowych uczniowie nagrywali nauczycieli za pomocą różnych gadżetów z ukrytymi kamerami, jak np. długopis, pendrive czy okulary.
- ◉ Postępująca miniaturyzacja sprawiła, że kamera może być też ukryta w zwykłym guziku od koszuli.

WARTO PAMIĘTAĆ

- ◉ Pojawia się więc pytanie, czy nagrywanie kogoś z ukrycia jest legalne. Odpowiedź nie jest tutaj jednoznaczna. Jest to zależne od tego, kto nagrywa i w jaki sposób chce to wykorzystać. Zgodnie z art. 267 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, kto w celu uzyskania informacji, do której nie jest uprawniony, zakłada lub posługuje się urządzeniem podsłuchowym, wizualnym albo innym urządzeniem lub oprogramowaniem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2
- ◉ Dlatego warto o tym fakcie informować, przypominać i co jakiś czas powtarzać a na pewno stosowne informacje zamieścić w ogólnodostępnych materiałach dla uczniów i rodziców.

WYCIECZKI PRZEDMIOTOWE JAKO UZUPEŁNIENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

- ⊙ Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 i 1000) zarządza się, co następuje: § 1. 1.
- ⊙ Publiczne przedszkola, szkoły i placówki, zwane dalej „szkołami”, mogą organizować dla uczniów krajoznawstwo i turystykę.
- ⊙ W organizowaniu krajoznawstwa i turystyki szkoły mogą współdziałać ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami, których przedmiotem działalności jest krajoznawstwo i turystyka.

ORGANIZOWANIE PRZEZ SZKOŁY KRAJOZNAWSTWA I TURYSTYKI MA NA CELU

- 1) poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii;
- 2) poznawanie kultury i języka innych państw;
- 3) poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego;
- 4) wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania
- 5) upowszechnianie wśród uczniów zasad ochrony środowiska naturalnego oraz wiedzy o składnikach i funkcjonowaniu rodzimego środowiska przyrodniczego, a także umiejętności korzystania z zasobów przyrody;

6. upowszechnianie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej;
7. poprawę stanu zdrowia uczniów pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie;
8. przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, w szczególności w ramach profilaktyki uniwersalnej;
9. poznawanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

- ◉ Krajoznawstwo i turystyka są organizowane w trakcie roku szkolnego, w szczególności w ramach odpowiednio zajęć dydaktyczno-wychowawczych lub opiekuńczych, z wyjątkiem okresu ferii letnich i zimowych oraz wiosennej i zimowej przerwy świątecznej.
- ◉ Krajoznawstwo i turystyka są organizowane w formie:
 - 1) wycieczek przedmiotowych - inicjowanych i realizowanych przez nauczycieli w celu uzupełnienia programu wychowania przedszkolnego albo programu nauczania w ramach jednego lub kilku przedmiotów,

D

- 2) wycieczek krajoznawczo-turystycznych o charakterze interdyscyplinarnym, w których udział nie wymaga od uczniów przygotowania kondycyjnego i umiejętności posługiwania się specjalistycznym sprzętem, organizowanych w celu nabywania wiedzy o otaczającym środowisku i umiejętności zastosowania tej wiedzy w praktyce,
- 3) specjalistycznych wycieczek krajoznawczo-turystycznych, w których udział wymaga od uczniów przygotowania kondycyjnego, sprawnościowego i umiejętności posługiwania się specjalistycznym sprzętem, a program wycieczki przewiduje intensywną aktywność turystyczną, fizyczną lub długodystansowość na szlakach turystycznych

KIEROWNIK WYCIECZKI

- ◉ opracowuje program i regulamin wycieczki;
- ◉ zapoznaje uczniów, rodziców i opiekunów wycieczki z programem i regulaminem wycieczki oraz informuje ich o celu i trasie wycieczki;
- ◉ zapewnia warunki do pełnej realizacji programu wycieczki i przestrzegania jej regulaminu oraz sprawuje nadzór w tym zakresie;
- ◉ zapoznaje uczniów i opiekunów wycieczki z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki do ich przestrzegania;
- ◉ określa zadania opiekunów wycieczki w zakresie realizacji programu wycieczki oraz zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczniom;

- ◉ nadzoruje zaopatrzenie uczniów i opiekunów wycieczki w odpowiedni sprzęt, wyposażenie oraz apteczkę pierwszej pomocy;
- ◉ organizuje i nadzoruje transport, wyżywienie i noclegi dla uczniów i opiekunów wycieczki; dokonuje podziału zadań wśród uczniów;
- ◉ dysponuje środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki;
- ◉ dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki po jej zakończeniu i informuje o tym dyrektora szkoły i rodziców, w formie i terminie przyjętych w danej szkole.

OPIEKUN WYCIECZKI

- ◉ sprawuje opiekę nad powierzonymi mu uczniami;
- ◉ współdziała z kierownikiem wycieczki w zakresie realizacji programu wycieczki i przestrzegania jej regulaminu;
- ◉ sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu wycieczki przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa;
- ◉ nadzoruje wykonywanie zadań przydzielonych uczniom;
- ◉ wykonuje inne zadania zlecone przez kierownika wycieczki

KARTA WYCIECZKI

Nazwa i adres przedszkola/szkoły/placówki:

Cel wycieczki:

Nazwa kraju/miasto/trasa wycieczki:

Termin:

Numer telefonu kierownika wycieczki:

Liczba uczniów:, w tym uczniów niepełnosprawnych:

Klasa:

Liczba opiekunów wycieczki:

Środek transportu:

PROGRAM WYCIECZKI

Data, godzina wyjazdu oraz powrotu

Długość trasy (w kilometrach)

Miejscowość docelowa i trasa powrotna

Szczegółowy program wycieczki od wyjazdu do powrotu

Adres miejsca noclegowego i żywieniowego oraz przystanki i miejsca żywienia

OŚWIADCZENIE

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa w czasie wycieczki.

Kierownik wycieczki

1.

(imię i nazwisko oraz podpis)

Opiekunowie wycieczki

1.

2.

3.

(imiona i nazwiska oraz podpisy)

ZATWIERDZAM

(data i podpis dyrektora przedszkola/szkoły/placówki)

ĆWICZENIE

- ◉ Proszę zaprojektować wycieczkę przedmiotową w celu uzupełnienia programu nauczania w ramach przedmiotu,
- ◉ Proszę wybrać jedno lub kilka wymagań z podstawy programowej swojego przedmiotu, które będą realizowane podczas wycieczki przedmiotowej i przygotować kartę wycieczki oraz szczegółowy program.
- ◉ Czas ćwiczenia 1 godz.
- ◉ Omówienie po ćwiczeniu
- ◉ Swoje prace proszę wysłać na adres tgrad@op.pl.

ANIMOWANIE JAKO ELEMENT PROCESU KSZTAŁCENIA

- ◉ Prezentacja animacja

